

คำวินิจฉัยของ นายสุวิทย์ ธีรพงษ์ ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

ที่ ๔๕/๒๕๕๖

วันที่ ๑๑ พฤศจิกายน ๒๕๕๖

เรื่อง พระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาล พุทธศักราช ๒๕๕๒ มาตรา ๒๐ (๑) ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาล (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๓๘ มีปัญหาเกี่ยวกับความชอบด้วยรัฐธรรมนูญหรือไม่

ผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภา ผู้ร้อง ยื่นคำร้องขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๕๘ ว่า

ผู้ร้องได้รับหนังสือร้องเรียนจากปลัดกระทรวงมหาดไทยว่า มาตรา ๒๐ (๑) แห่งพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาล พุทธศักราช ๒๕๕๒ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาล (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๓๘ มีปัญหาเกี่ยวกับความชอบด้วยรัฐธรรมนูญ จึงขอให้ผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภาใช้อำนาจตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๕๘ เสนอเรื่องพร้อมความเห็นให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยเพราะพระราชบัญญัตินี้ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ คือ มาตรา ๒๐ (๑) ที่บัญญัติเกี่ยวกับคุณสมบัติของผู้มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาเทศบาลว่า “มีสัญชาติไทยโดยการเกิด แต่บุคคลผู้มีสัญชาติไทยซึ่งบิดาเป็นคนต่างด้าวต้องมีคุณสมบัติตามที่กำหนดไว้ในกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรอีกด้วย” เป็นการบัญญัติเพิ่มเติมว่าคนไทยซึ่งมีบิดาเป็นคนต่างด้าวต้องมีคุณสมบัติเพิ่มเติมจากผู้มีสัญชาติไทยโดยการเกิด ถือเป็น การเพิ่มเงื่อนไขให้แก่ผู้สมัครในการสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาเทศบาลของบุคคลที่มีสัญชาติไทยซึ่งบิดาเป็นคนต่างด้าว ในขณะที่มาตรา ๓๐ ของรัฐธรรมนูญห้ามมิให้เลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อบุคคล เพราะเหตุแห่งความแตกต่างในเรื่องถิ่นกำเนิด เชื้อชาติ

ผู้ร้องได้พิจารณาพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาลฯ ในเรื่องคุณสมบัติผู้มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาลในมาตรา ๒๐ (๑) ที่บัญญัติว่า “มีสัญชาติไทยโดยการเกิด แต่บุคคลผู้มีสัญชาติไทยซึ่งบิดาเป็นคนต่างด้าวต้องมีคุณสมบัติตามที่กำหนดไว้ในกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรอีกด้วย” นั้น เห็นว่ามาตรา ๒๐ (๑) แห่งพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาลดังกล่าวเป็นการบัญญัติถึงคุณสมบัติของผู้มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งในเรื่องสัญชาติของผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาเทศบาลว่าจะต้องเป็นผู้มีสัญชาติไทยโดยการเกิด และ

ถ้าผู้สมัครรับเลือกตั้งมีบิดาเป็นคนต่างด้าวก็ต้องมีคุณสมบัติตามที่กำหนดไว้ในกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรอีกด้วย เป็นการบัญญัติที่แตกต่างกันในการสมัครสมาชิกสภาเทศบาลระหว่างบุคคลที่มีสัญชาติไทยโดยการเกิดกับบุคคลผู้มีสัญชาติไทยซึ่งมีบิดาเป็นคนต่างด้าว ซึ่งถ้าผู้สมัครรับเลือกตั้งมีบิดาเป็นคนต่างด้าวก็ต้องมีเงื่อนไขเพิ่มขึ้นตามที่กำหนดไว้ในกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรนั้น ทำให้เกิดความไม่เสมอกันและเป็นการเลือกปฏิบัติต่อบุคคลโดยไม่เป็นธรรมในคุณสมบัติของผู้สมัครรับเลือกตั้งระหว่างผู้สมัครสมาชิกสภาท้องถิ่นที่มีสัญชาติไทยที่มีบิดาเป็นคนต่างด้าวกับผู้มีสัญชาติไทยโดยการเกิด เพราะเหตุแห่งความแตกต่างในเรื่องถิ่นกำเนิด เชื้อชาติ ซึ่งเป็นการขัดหรือแย้งกับรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๐ ที่บัญญัติว่า บุคคลย่อมเสมอกันในกฎหมายและได้รับคุ้มครองตามกฎหมายเท่าเทียมกัน การเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อบุคคลเพราะเหตุแห่งความแตกต่างในเรื่องถิ่นกำเนิด เชื้อชาติ ภาษา เพศ อายุ จะกระทำมิได้

โดยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น ผู้ร้องจึงเห็นว่ามาตรา ๒๐ (๑) แห่งพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาล พุทธศักราช ๒๕๔๒ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาล (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๓๘ เป็นบทบัญญัติที่มีปัญหาเกี่ยวกับความชอบด้วยรัฐธรรมนูญ

ระหว่างการพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ ได้มีการตราพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๕ ใช้บังคับโดยมีผลตั้งแต่วันที่ ๔ มีนาคม ๒๕๔๖ ซึ่งมาตรา ๓ วรรคหนึ่ง (๘) และ (๑๖) บัญญัติให้ยกเลิกพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาล พุทธศักราช ๒๕๔๒ และพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาล (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๓๘ อันเป็นพระราชบัญญัติที่ผู้ร้องขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยว่ามีปัญหาเกี่ยวกับความชอบด้วยรัฐธรรมนูญหรือไม่ แต่อย่างไรก็ตามพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๕ นี้มีบทเฉพาะกาล มาตรา ๑๓๖ บัญญัติให้ยกเว้นการบังคับใช้พระราชบัญญัตินี้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีลักษณะดังนี้

(๑) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นใดที่ยังมีสมาชิกสภาท้องถิ่นดำรงตำแหน่งอยู่ ให้สมาชิกสภาท้องถิ่นนั้นยังคงดำรงตำแหน่งต่อไปจนกว่าจะสิ้นสุดการดำรงตำแหน่งของสมาชิกสภาท้องถิ่นนั้นทั้งคณะ

(๒) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นใดที่มีการเลือกตั้งผู้บริหารท้องถิ่นโดยตรงและยังมีผู้บริหารท้องถิ่นดำรงตำแหน่งอยู่ ให้ผู้บริหารท้องถิ่นนั้นดำรงตำแหน่งต่อไปจนกว่าจะสิ้นสุดการดำรงตำแหน่งของผู้บริหารท้องถิ่นผู้นั้น

(๓) องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นใดได้มีประกาศให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นเป็นการทั่วไปอยู่แล้ว ก่อนพระราชกฤษฎีกาใช้บังคับและยังดำเนินการไม่แล้วเสร็จ ให้ดำเนินการต่อไปได้ และให้สมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นที่ได้รับเลือกตั้งคงดำรงตำแหน่งต่อไปจนกว่าการดำรงตำแหน่งจะสิ้นสุดลง

(๔) ในกรณีที่องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นใดมีการเลือกตั้งแทนตำแหน่งที่ว่างสำหรับสมาชิกสภาท้องถิ่นที่ยังคงอยู่ในวาระตาม (๑) หรือสมาชิกสภาท้องถิ่นที่มาจากการเลือกตั้งทั่วไปตาม (๓) โดยให้ดำรงตำแหน่งต่อไปได้เช่นเดียวกับผู้ที่ตนดำรงตำแหน่งแทน

โดยพรรคสองให้นำบทบัญญัติที่ถูกยกเลิกมาใช้ต่อไปจนกว่าจะสิ้นเหตุ

ศาลรัฐธรรมนูญจึงให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยและประธานกรรมการการเลือกตั้งชี้แจงเกี่ยวกับบทเฉพาะกาลแห่งกฎหมายดังกล่าว โดยรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยชี้แจงว่า ยังมีเทศบาลที่อยู่ภายใต้บทเฉพาะกาล โดยจะพ้นวาระการดำรงตำแหน่งหลังสุดในวันที่ ๖ เมษายน ๒๕๕๐ แต่อย่างไรก็ตามขณะนี้ไม่มีประเด็นข้อโต้แย้งเกี่ยวกับคุณสมบัติตามมาตรา ๒๐ (๑)

ประธานกรรมการการเลือกตั้งชี้แจงว่า

(๑) กรณีการเลือกตั้งทั่วไปอันเนื่องมาจากครบวาระหรือยุบสภา ในการสมัครรับเลือกตั้งได้นำคุณสมบัติหรือลักษณะต้องห้ามของผู้สมัครรับเลือกตั้งตามมาตรา ๔๔ และมาตรา ๔๕ แห่งพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๕ มาใช้บังคับโดยกรณีตามมาตรา ๔๔ (๑) นั้นได้ถือว่าบุคคลใดมีสัญชาติไทยโดยการเกิดย่อมมีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งโดยไม่ต้องคำนึงถึงคุณสมบัติตามความในมาตรา ๒๐ (๑) แห่งพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาลฯ

(๒) กรณีที่มีการเลือกตั้งแทนตำแหน่งที่ว่างตามบทเฉพาะกาลที่กำหนดไว้ในมาตรา ๑๓๖ แห่งพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๕ นั้น เนื่องจากการเลือกตั้งระบบเก่าตามพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาลฯ ซึ่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยเป็นผู้รับผิดชอบและรักษาการตามพระราชบัญญัติฉบับนี้ คณะกรรมการการเลือกตั้งจึงได้มีคำสั่งที่ ๕๔/๒๕๔๖ ลงวันที่ ๔ มีนาคม ๒๕๔๖ มอบอำนาจให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย ปลัดกระทรวงมหาดไทย ผู้ว่าราชการจังหวัด และนายอำเภอปฏิบัติหน้าที่แทน โดยในการรับสมัครเลือกตั้งแทนตำแหน่งที่ว่าง กรณีนี้ต้องนำคุณสมบัติตามกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นและผู้บริหารท้องถิ่นฉบับเดิมมาใช้บังคับในการตรวจสิทธิการสมัครรับเลือกตั้งซึ่งใช้คุณสมบัติตามมาตรา ๒๐ (๑) แห่งพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาลฯ จนกว่าจะครบวาระหรืออายุของสภาเทศบาลสิ้นสุดลง

พิเคราะห์แล้ว ผู้ร้องยื่นคำร้องขอให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยว่า พระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาล พุทธศักราช ๒๕๔๒ มาตรา ๒๐ (๑) ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติสมาชิกสภาเทศบาล (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๓๘ มีปัญหาเกี่ยวกับความชอบด้วยรัฐธรรมนูญหรือไม่ และปัจจุบันได้มีพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๕ มาตรา ๓ วรรคหนึ่ง (๘) และ (๑๖) บัญญัติให้ยกเลิกกฎหมายเกี่ยวกับการเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาลดังกล่าว โดยในมาตรา ๒ วรรคหนึ่ง บัญญัติให้พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับแก่การเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นประเภทใดและเมื่อใด ให้ตราเป็นพระราชกฤษฎีกา ซึ่งขณะนี้ได้มีการตราพระราชกฤษฎีกาให้ใช้พระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๕ แก่การเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๖ แล้ว ตั้งแต่วันที่ ๔ มีนาคม ๒๕๔๖ ดังนั้น ตั้งแต่วันที่ ๔ มีนาคม ๒๕๔๖ เป็นต้นไป หากจะมีการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องใช้พระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๕ ปัญหาที่จะต้องวินิจฉัยมีว่า ศาลรัฐธรรมนูญสมควรที่จะพิจารณาวินิจฉัยประเด็นตามคำร้องของผู้ร้องต่อไป หรือไม่ แม้พระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นฯ มีผลใช้บังคับแล้วก็ตาม แต่พระราชบัญญัติดังกล่าวก็มีบทเฉพาะกาล มาตรา ๑๓๖ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า ในกรณีที่ให้มีพระราชกฤษฎีกาฯ ใช้บังคับแล้วให้บรรดาบทบัญญัติตามพระราชบัญญัตินี้ยังไม่ใช้บังคับกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในประเภทนั้นที่มีลักษณะตาม (๑) (๒) (๓) หรือ (๔) โดยให้นำบทบัญญัติของกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นที่ถูกยกเลิกมาใช้จนกว่าจะสิ้นเหตุตาม (๑) (๒) (๓) หรือ (๔) กล่าวคือ กรณีหากยังมีสมาชิกสภาท้องถิ่นที่ได้รับการเลือกตั้งตามกฎหมายเดิม ดำรงตำแหน่งอยู่ในปัจจุบันก็ให้สมาชิกสภาท้องถิ่นนั้นยังคงดำรงตำแหน่งต่อไป จนกว่าจะสิ้นสุดการดำรงตำแหน่ง (ตามอนุมาตรา ๑) หรือในกรณีมีการประกาศให้มีการเลือกตั้งแล้วก่อนพระราชกฤษฎีกาบังคับและยังดำเนินการไม่แล้วเสร็จให้สมาชิกสภาท้องถิ่นที่ได้รับเลือกตั้งดำรงตำแหน่งต่อไป จนกว่าการดำรงตำแหน่งจะสิ้นสุดลง (ตามอนุมาตรา ๓) หรือในกรณีที่มีการเลือกตั้งแทนตำแหน่งที่ว่างสำหรับสมาชิกสภาท้องถิ่นที่ยังคงอยู่ในวาระตามกฎหมายเดิม (ตามอนุมาตรา ๔) ก็ยังคงให้ใช้บังคับกฎหมายเดิมต่อไปจนกว่าสมาชิกสภาท้องถิ่นจะครบวาระการดำรงตำแหน่ง

เมื่อพิจารณาคำชี้แจงของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยและประธานกรรมการการเลือกตั้งที่ว่า มีเทศบาลที่มีสมาชิกสภาเทศบาลอยู่ภายใต้บทเฉพาะกาลของพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิก

สภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๕๕ มาตรา ๑๓๖ วรรคหนึ่ง (๑) (๓) หรือ (๔) ซึ่งจะพ้นวาระการดำรงตำแหน่งหลังสุดโดยจะครบวาระในวันที่ ๖ เมษายน ๒๕๕๐ ส่วนการเลือกตั้งแทนตำแหน่งที่ว่างตามบทเฉพาะกาลที่กำหนดไว้ในมาตรา ๑๓๖ นั้น กรณีนี้ต้องนำคุณสมบัติตามกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาล พุทธศักราช ๒๕๔๒ และฉบับแก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. ๒๕๓๘ มาใช้จนกว่าจะครบวาระหรือยุบสภา

จึงเห็นได้ว่าระยะเวลาของการบังคับใช้พระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาล (กฎหมายฉบับเดิม) ตามบทเฉพาะกาลของพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นฯ มาตรา ๑๓๖ นั้น จะมีอยู่จนถึงวันที่ ๖ เมษายน ๒๕๕๐ ซึ่งเป็นกรณีที่ไม่อาจคาดหมายได้ว่า จะมีปัญหาโต้แย้งกรณีดังกล่าวเกิดขึ้นหรือไม่ ดังนั้น จึงสมควรที่ศาลรัฐธรรมนูญจะพิจารณาวินิจฉัยประเด็นตามคำร้องที่ว่า พระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาลฯ มาตรา ๒๐ (๑) มีปัญหาเกี่ยวกับความชอบด้วยรัฐธรรมนูญหรือไม่ต่อไป

รัฐธรรมนูญ

มาตรา ๓๐ “บุคคลย่อมเสมอกันในกฎหมายและได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายเท่าเทียมกัน ชายและหญิงมีสิทธิเท่าเทียมกัน

การเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อบุคคลเพราะเหตุแห่งความแตกต่างในเรื่องถิ่นกำเนิด เชื้อชาติ ภาษา เพศ อายุ สภาพทางกายหรือสุขภาพ สถานะของบุคคล ฐานะทางเศรษฐกิจหรือสังคม ความเชื่อทางศาสนา การศึกษาอบรม หรือความคิดเห็นทางการเมืองอันไม่ขัดต่อบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ จะกระทำมิได้

มาตรการที่รัฐกำหนดขึ้นเพื่อขจัดอุปสรรคหรือส่งเสริมให้บุคคลสามารถใช้สิทธิและเสรีภาพได้เช่นเดียวกับบุคคลอื่น ย่อมไม่ถือเป็นการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมตามวรรคสาม”

พระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาล พุทธศักราช ๒๕๔๒ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๓๘

มาตรา ๒๐ “บุคคลผู้มีคุณสมบัติดังต่อไปนี้ เป็นผู้ที่มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้ง

(๑) มีสัญชาติไทยโดยการเกิด แต่บุคคลผู้มีสัญชาติไทยซึ่งบิดาเป็นคนต่างด้าว ต้องมีคุณสมบัติตามที่กำหนดไว้ในกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรอีกด้วย

ฯลฯ”

พระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาลฯ มาตรา ๒๐ (๑) เป็นบทบัญญัติเกี่ยวกับคุณสมบัติของผู้มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาล โดยผู้สมัครต้องมีสัญชาติไทยโดยการเกิด

และผู้มีสัญชาติไทยแต่มีบิดาเป็นคนต่างด้าวต้องมีคุณสมบัติตามที่กำหนดไว้ในกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรอีกด้วย ซึ่งในขณะตราพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาลฯ ดังกล่าวกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ได้แก่ พระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๒๒ โดยในส่วนคุณสมบัติของผู้มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรบัญญัติไว้ในมาตรา ๑๕ ซึ่งกำหนดให้ผู้มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่มีสัญชาติไทยแต่มีบิดาเป็นคนต่างด้าวต้องมีคุณสมบัติทางการศึกษาเพิ่มมากขึ้น จึงเห็นได้ว่า ถ้อยคำในมาตรา ๒๐ (๑) เฉพาะในส่วนคุณสมบัติของผู้มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งที่มีสัญชาติไทยแต่มีบิดาเป็นคนต่างด้าวต้องมีคุณสมบัติตามที่กำหนดไว้ในกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรอีกด้วยนั้น มีปัญหาความชอบด้วยรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๐ เนื่องจากการกำหนดให้ผู้มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งต้องมีคุณสมบัติแตกต่างกันตามสัญชาติของบิดา ทั้งที่ผู้มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งดังกล่าวไม่มีสถานะแตกต่างกันแต่อย่างใด ทำให้เกิดความไม่เสมอภาคกันในกฎหมาย อีกทั้งการกำหนดให้ต้องมีคุณสมบัติแตกต่างกันนั้นเป็นการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อบุคคล เพราะเหตุแห่งความแตกต่างในเรื่องเชื้อชาติตามที่รัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๐ รับรองไว้

ด้วยเหตุผลดังกล่าว จึงวินิจฉัยว่า พระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาล พุทธศักราช ๒๕๔๒ มาตรา ๒๐ (๑) ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาล (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๓๘ เฉพาะในส่วนที่บัญญัติว่า “...แต่บุคคลผู้มีสัญชาติไทยซึ่งบิดาเป็นคนต่างด้าวต้องมีคุณสมบัติตามที่กำหนดไว้ในกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรอีกด้วย” มีปัญหาเกี่ยวกับความชอบด้วยรัฐธรรมนูญ เนื่องจากขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๐ จึงเป็นอันใช้บังคับมิได้ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๖

นายสุวิทย์ ชีรพงษ์
ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ